

Praktiska Sverige AB

Rektorn vid Västerås Praktiska Gymnasium

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Västerås Praktiska Gymnasium
i Västerås kommun

Tillsyn i Västerås Praktiska Gymnasium

Skolinspektionen genomför, under 2012 och 2013, tillsyn i de 44 gymnasieskolor som har Praktiska Sverige AB som huvudman. Västerås Praktiska Gymnasium besöktes av Skolinspektionen den 6 och 7 september 2012.

Fakta om skolan

Huvudman för Västerås Praktiska Gymnasium är Praktiska Sverige AB med organisationsnummer 556257-5786.

Verksamheten vid Västerås Praktiska Gymnasium startade läsåret 2004/05. Vid skolan bedrivs utbildning inom följande program och inriktningar:

Årskurs 1 och 2:

- Det nationella el- och energiprogrammet med inriktning elteknik.
- Det nationella hantverksprogrammet med inriktningarna florist, frisör samt övriga hantverk (hud, stylist, lås).
- Det nationella restaurang- och livsmedelsprogrammet med inriktning kök och servering.
- Det nationella vvs- och fastighetsprogrammet med inriktning vvs.
- Introduktionsprogram – yrkesintroduktion.

Årskurs 3:

- Specialutformat program närliggande byggprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till byggprogrammet.
- Specialutformat program närliggande elprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till elprogrammet.
- Specialutformat program närliggande energiprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till energiprogrammet.
- Specialutformat program närliggande hantverksprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till hantverksprogrammet.

Västerås Praktiska Gymnasium har inte elever på: det nationella fordonsprogrammet med inriktningarna karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil samt det nationella hotell- och turismprogrammet. Detta är utbildningar och inriktningar som skolan är berättigad till bidrag för.

Västerås Praktiska Gymnasium finns i fyra olika lokaler på spridda håll i Västerås. I huvudbyggnaden bedrivs samtlig utbildning i gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen samt utbildning i flera programgemensamma äm-

nen/karaktärsämnen. Hantverksprogrammets utbildning i programgemensamma ämnen/karaktärsämnen bedrivs i de övriga lokalerna (florist, frisör, stylist). Skolan har vid tiden för tillsynen 161 elever, varav 71 elever går gymnasial lärlingsutbildning eller deltar i försök med lärlingsutbildning. Hantverksprogrammet är skolans största program medan det finns några program med ett fåtal elever. Restaurang- och livsmedelsprogrammet har en elev. Eleverna kommer från Västerås kommun och närliggande kommuner.

Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lgy 11 (årskurs 1 och 2) samt Lpf 94 (årskurs 3).

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Västerås kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Västerås kommun har svarat att rätten till insyn inte har utnyttjats av kommunen.

Kunskapsresultat

Skolverkets nationella statistik för Västerås Praktiska Gymnasium visar en nedåtgående trend under fyra år (2007-2011) när det gäller grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Statistiken för läsåret 2010/2011 visar att andel elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier är 85 procent. Det finns även skillnader mellan män och kvinnor i dessa avseenden. Andel män med denna grundläggande behörighet är betydligt lägre jämfört med andel kvinnor, då det är 71 procent jämfört med kvinnornas 96 procent. Andel elever med fullföljd utbildning inom fyra år är 83 procent. Den genomsnittliga betygspoängen för avgångseleverna år 2011 är 13,0 poäng, vilket är lägre jämfört med motsvarande siffra för riket (14,1 poäng).

För de 79 procent av eleverna som fick slutbetyg läsåret 2010/11 finns nationell statistik avseende andelen elever med lägst godkänt i respektive kärnämneskurs. Denna statistik visar att det är enbart i fyra av dessa kurser som andelen elever med minst betyget Godkänt (G) är 100 procent (Engelska A, Religionskunskap A, Samhällskunskap A, Svenska A). Det har tidigare nämnts att skolan har få elever vid flera program. Därför är det inte möjligt att redovisa betygsresultat per program eftersom uppgifter som baseras på färre än tio elever inte rapporteras i offentlig statistik. Skolans egen betygsstatistik för avgångseleverna år 2012 visar att elever fått betyget Icke Godkänt (IG) i främst kärnämneskurser och det är dessutom en markant skillnad mellan programmen i dessa avseenden. Exempelvis är betyget Icke Godkänt (IG) 25 procent av samtliga betyg satta för elever på byggprogrammet medan alla betyg inom hantverksprogrammet (inriktning spa) är lägst Godkänt (G) eller högre.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att alla elever vid Västerås Praktiska Gymnasium inte når lägst godkänt betyg i samtliga kurser eller grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Statistiken visar dessutom en nedåtgående trend i dessa avseenden och endast 85 procent av eleverna når denna grundläggande behörighet. Den genomsnittliga betygspoängen är lägre jämfört med riksnittet och skolans egen betygsstatistik visar dessutom att det är stora skillnader mellan programmen när det gäller i vilken utsträckning elever når lägst godkänt i alla kurser i kärnämnen.

Mot bakgrund av ovanstående behöver Västerås Praktiska Gymnasium vidta åtgärder inom flera områden som har betydelse för kunskapsresultaten. Rektorn måste, som pedagogisk ledare, ta ett samlat och tydligt grepp över skolans kvalitetsarbete eftersom det brister i stora delar. Rektorn och lärarna behöver, med utgångspunkt i kunskapsresultaten, systematiskt och kritiskt pröva verksamheten, utvärdera och jämföra resultat samt pröva nya metoder, så att alla skolans elever ges möjlighet att nå lägst kunskapskraven i samtliga ämnen och grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Centralt är att lärare, rektorn och elevhälsoteam då utgår ifrån att det är skolans och undervisningens kvalitet, inte elevers bristande förutsättningar eller motivation, som är avgörande för elevernas resultat. Ett nyckelområde är att förbättra kvalitetsarbetet när det gäller skolans arbete med särskilt stöd, eftersom det inte fungerar i alla delar. Arbetet med åtgärdsprogram behöver vidareutvecklas så att det blir ett redskap för planering, utveckling och uppföljning av den pedagogiska verksamheten runt elever i behov av särskilt stöd. Dessutom måste rektorn säkerställa att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Det är inte acceptabelt att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd samtidigt som det finns elever som inte når lägst godkänt betyg i alla kurser.

Mot bakgrund av att Västerås Praktiska Gymnasium enbart erbjuder yrkesförberedande utbildningar är det anmärkningsvärt att skolan i stort sett saknar ett systematiskt kvalitetsarbete som specifikt rör de skolförlagda - och arbetsplatsförlagda delarna av yrkesutbildningen. Eftersom en stor andel elever dessutom går gymnasial lärlingsutbildning, eller ingår i försök med lärlingsutbildning, är det särskilt anmärkningsvärt att skolan inte förmår erbjuda alla berörda elever en utbildning som till övervägande del är arbetsplatsförlagd, vilket är ett grundläggande krav som ställs på lärlingsutbildningar.

Rektorn behöver som pedagogisk ledare göra sig förtrogen med arbetet i skolan och se till att det finns en väl fungerande samverkan mellan lärarna som medför att utbildningens olika delar hänger samman och bildar en helhet för ele-

verna. Samarbetet behöver ha en tydlig utgångspunkt i examensmålen. Dessa krav är idag inte uppfyllda på Västerås Praktiska Gymnasium.

Skolan behöver även förbättra arbetet med att kvalitetssäkra bedömning och betygssättning. Vidare måste lärarna och rektorn klargöra utbildningens mål och kursplanernas kunskapskrav för eleverna. Många elever vid skolan har inte kunskap om målen för utbildningen och kunskapskraven, vilket gör det svårt för dem att ha ett reellt inflytande över det egna lärandet. Därför måste rektorn se till att utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten samt att eleverna har inflytande över det egna lärandet oberoende av program, ämne och lärare.

Avslutningsvis är det anmärkningsvärt att det kvarstår brister som påtalats i Skolinspektionens beslut efter tillsyn i Västerås Praktiska Gymnasium den 28 januari 2009 (dnr 44-SV2009:0010). Exempel på detta är rektors ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet och skolans arbete med särskilt stöd.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den **24 april 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Klargör för eleverna vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer samt vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har.
- Se till att undervisningen utgår från och omfattar examensmålen/programmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner och kunskapskrav/kursplanernas krav i samtliga ämnen.
- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/programmålen.
- Se till att lärarna i högre utsträckning anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Enligt läroplanen ska rektorn och lärarna klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever har. Att eleverna får sådan information är en förutsättning för att de ska kunna ta ansvar för sina studieresultat och utöva inflytande över utbildningen. Dessutom ska lärarna, enligt läroplanen, samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Enligt skollagen ska undervisningen för elever i gymnasieskolan ske mot de examensmål som finns för varje nationellt program. För elever som påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före 1 juli 2011 ska undervisningen istället ske mot de programmål som gällde tidigare.

Vidare ska undervisningen utgå från ämnesplanerna. De anger målen och det centrala innehållet för undervisningen i varje enskilt ämne och kurs. För elever som påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före 1 juli 2011 ska undervisningen istället utgå från kursplanerna. De anger kursens mål och den kunskapsnivå som alla elever minst skall ha uppnått vid kursens slut.

I intervjuer med såväl rektorn som lärare och elever framkommer att det finns skillnad mellan olika lärare och olika ämnen i hur lärarna arbetar för att eleverna ska få kunskaper om ämnesplanernas mål och kunskapskraven/kursplanernas krav. Det finns exempelvis lärare som går igenom dessa enbart i början på en kurs. Men elever och lärare ger också exempel på att lärare återkommer till ämnesplanernas mål och kunskapskraven regelbundet i samband med nya arbetsområden och nya moment. I dessa fall nämner elever särskilt engelska och svenska som exempel. Skolinspektionens lektionsbesök bekräftar att lärare i svenska och engelska anknyter till ämnesplanen i samband med olika arbetsuppgifter. När det gäller programgemensamma ämnen/karaktärsämnen menar elever att de snarare får reda på vad de ska göra i dessa ämnen än vad de ska kunna, utifrån mål och kunskapskrav. De ger även exempel från karaktärsämnen där det man ska kunna, kan vara knutet till en viss procentsats rätta svar utifrån "prov på boken". Det är dessutom många gånger oklart för eleverna vilka kurser som egentligen ingår i de arbetsplatsförlagda delarna av utbildningen, vilket framgår av samtal och intervjuer med elever. Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 2 vårterminen 2012 bekräftar att det finns brister i skolans arbete med att klargöra ämnesplanernas mål och kunskapskrav för eleverna. När det exempelvis gäller påståendet "Jag vet vad jag behöver kunna för att nå kunskapskraven i skolan" svarar endast hälften av eleverna att det stämmer ganska bra.

Vidare framkommer i intervjuer och samtal med elever att de har en oklar bild av examensmålen/programmålen. De kan inte erinra sig att lärarna lyfter fram och tydliggör dessa mål eller att undervisningen i alla ämnen och kurser

präglas av det program de går. Vid intervju med elever uttrycks exempelvis uppfattningen att examensmålen är något som är aktuellt först i årskurs 3. Eleverna kan dock ge enstaka exempel på att arbetsuppgifter i gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen ibland kan vara inriktade mot programmet – som att skriva om sitt blivande yrke på engelska eller att i idrott- och hälsa arbeta med ergonomi med anknytning till yrket. Lärare uppger att examensmålen/programmålen behöver tydliggöras ytterligare för eleverna. De beskriver också att målen behöver få ett större genomslag i all undervisning genom så kallad infärgning. De exempel på infärgning som intervjuade lärare och elever ger visar att infärgning kan förekomma sporadiskt och är program- och ämnesberoende samt hänger även samman med vilka lärare som eventuellt samarbetar med varandra. Lärarna ser detta som ett viktigt utvecklingsområde för skolan. De konstaterar även att det inte finns något forum för samverkan mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen och lärare i programgemensamma ämnen/karaktärsämnen. Lärarna menar att en faktor som ytterligare försvårar infärgning är att eleverna läser gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen med elever från andra program. Då blir arbetsuppgifterna mer generella. Rektorn bekräftar att samverkan mellan lärarna behöver utvecklas så att eleverna i högre utsträckning uppfattar sin utbildning som en helhet. Enligt rektorn saknas en tydlig ledning och struktur för det gemensamma lärararbetet. Behovet av att förbättra lärarnas samverkan framgår även tydligt i skolans kvalitetsrapport för läsåret 2011/12. Där står exempelvis att det förekommer grupperingar i personalen och att det är ett "vi och dem förhållande när det gäller de som undervisar i kärnämnen/gymnasiegemensamma ämnen och de som arbetar i karaktärsämnen".

I läroplanen anges att lärarna ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Även skollagen betonar att hänsyn ska tas till elevernas olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Trots att det i intervjuer med rektorn, lärare och elever samt genom lektionsbesök framkommer exempel på hur lärarna anpassar undervisningen efter elevens behov och förutsättningar framträder också en delvis motsatt bild. I de fall skolan har svårigheter att anpassa utbildningen till elevens olika förutsättningar och behov finns det tendenser till att lägga ansvaret på eleverna, snarare än att diskutera hur undervisningen kan förändras och anpassas till dem i högre utsträckning. Det finns exempelvis lärare som i intervju med Skolinspektionen förklarar elevens låga resultat med att eleverna är omotiverade, har dolda handikapp eller att de har bristande kunskaper från grundskolan. Trots detta ger lärare få exempel på vilka åtgärder som satts in för att exempelvis öka de aktuella elevernas motivation och för att ge dem förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Rektorn uttrycker i verksamhetsredogörelsen att omotive-

rade elever inte anstränger sig för att klara betyg i alla kurser eftersom anställningsbarheten för dessa elever är viktigare än att få slutbetyg. I intervjuer med lärare, elever, rektorn och elevhälsoteamet framkommer dessutom att det finns elever som skolkar, företrädesvis från undervisning i gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen. Elevhälsoteamet har identifierat detta problem som angeläget att komma tillrätta med. Det finns dock ingen analys av hur undervisningen kan ändras och anpassas för att exempelvis öka elevers motivation att närvara i all undervisning.

Sammanfattningsvis visar utredningen att rektorn och lärarna inte klargör för eleverna vilka mål utbildningen har och att undervisningen inte är inriktad mot examensmålen/programmålen. Vidare samverkar inte lärare med andra lärare för att ge eleverna möjlighet att nå utbildningens mål. Lärarna anpassar inte heller undervisningen tillräckligt efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

1 kap. 11 §, 16 kap. 6 och 21 §§ skollagen, Lgy11 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna, 2.1 Kunskaper samt 1 kap. 4 och 6 §§ 1992 års gymnasieförordning

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Ange utformningen av elevernas inflytande i planeringen av verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Den närmare utformningen av inflytandet ska, enligt skollagen, anges i samband med planeringen av verksamheten.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen, utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida. I läropla-

nen tydliggörs lärarnas ansvar för inflytandet genom att alla elever ska få ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

Elever uppger i intervjuer att merparten av arbetet är styrt av lärarna och de i förväg gjorda planeringarna. Elever beskriver också att inflytandet kan variera beroende på ämne och lärare, vilket även bekräftas av rektorn. I de exempel som elever nämner är deras inflytande ofta dock begränsat till att de kan få välja mellan förutbestämda arbetsuppgifter eller hur och när kunskaper ska redovisas. Skolinspektionen får en likartad bild vid iakttagelser i undervisningen. Elevernas uppfattningar speglas även i Skolinspektionens elevenkät för elever i årskurs 2 från våren 2012. När det exempelvis gäller påståendet "Det är bara lärarna som bestämmer vad vi ska arbeta med på lektionerna" menar cirka 70 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet eller ganska bra.

I samtal med lärare framkommer att skolan inte har någon gemensam strategi för hur eleverna ska få ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Vidare visar skolans dokumentation samt samtal med lärare och rektorn att utformningen av inflytandet inte anges i samband med planeringen av verksamheten.

Sammanfattningsvis visar utredningen att eleverna inte ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Dessutom anges inte den närmare utformningen av inflytandet i planeringen av verksamheten. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9, 14 §§ skollagen, Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/
9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Trygghet och studiero

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att skolans plan mot kränkande behandling anger vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering

Huvudmannen ska, enligt skollagen, se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse av vilka

av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse av hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Västerås Praktiska Gymnasium har en likabehandlingsplan som även fungerar som en plan mot kränkande behandling. Planen uppfyller dock inte de krav som ställs på en sådan plan. Den är generellt hållen och saknar en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Vidare saknas en redovisning av vilka konkreta insatser som skolan, utifrån en aktuell kartläggning, planerar under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Det finns inte heller någon redogörelse av hur de under föregående år planerade åtgärderna har genomförts.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolans plan mot kränkande behandling inte motsvarar skollagens krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Ge eleverna det särskilda stöd som de behöver.
- Se till att samråd med elevhälsan sker vid utredningen.
- Rektorn måste se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Se till att åtgärdsprogrammen följs upp och insatserna utvärderas löpande.

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Västerås Praktiska Gymnasium använder sig av en gemensam modell för arbetet kring elever i behov av särskilt stöd. Modellen sätts under föregående läsår och är enligt rektorn och representanter för elevhälsoteamet ännu inte fullt förankrad i hela organisationen, även om lärare i intervjuer uttrycker att den fungerar bra. Enligt modellen har undervisande lärare och ansvarig mentor, efter beslut av rektorn, ansvar för att elevens behov av särskilt stöd utreds.

I intervjuer med elevhälsan framkommer dock att det inte är självklart att lärare samråder med elevhälsan i utredningsarbetet. Det framgår även av den verksamhetsredogörelse som rektorn lämnat till Skolinspektionen. Där står att undervisande lärare utreder behovet av särskilt stöd "och meddelar rektor och mentor resultatet". Rektorn uppger dock i intervjuer att lärare får ta in expertis om utredningen är komplicerad. Det är således oklart i organisationen när samråd med elevhälsan ska ske i denna fas av arbetet. Skolinspektionen vill därför framhålla att samråd med elevhälsan är huvudregeln vid utredning om elevs behov av särskilt stöd, endast om det är uppenbart obehövligt får samråd uteslutas.

Det särskilda stöd som erbjuds elever som riskerar att inte nå kunskapskraven/målen består främst av generella insatser på så kallade stöddagar som genomförs en gång i månaden. Elever säger att stöddagarna är obligatoriska för dem som "ligger efter" och riskerar att få IG/F. Lärare uttrycker att berörda elever då kan "läsa ifatt". Stödet som ges på dessa dagar är således inte riktat för att komma tillrätta med specifika svårigheter, utan det ger snarare elever möjlighet att med hjälp av lärare arbeta med ej avklarade moment eller områden. Lärare uttrycker dock i intervjuer att särskilt stöd även ges på andra sätt och mer fortlöpande genom mer informella lösningar, "till exempel en kvart innan lektionen börjar". Enligt rektorn och intervjuade lärare dokumenteras dock oftast inte det fortlöpande särskilda stödet. Detta framgår även av den analys som Skolinspektionen har gjort av ett urval av åtgärdsprogram. I flera exempel är det påfallande oklart vilka insatser skolan egentligen ska bidra med för att eleverna ska ha framgång i skolarbetet och uppnå målen/kunskapskraven. De åtgärder som anges handlar istället främst om schematekniska och organisatoriska beskrivningar eller vad eleven ska ta ansvar för, exempelvis "ska vara på stöddag samt gå på alla lektioner", "delar vi praktiken i mindre bitar" eller "komma i tid, tänka positivt och ha mer motiverad inställning". Åtgärderna relaterar inte till mål i läroplanen och/eller uppställda kunskapskrav och det har inte heller alltid en tydlig koppling till elevens behov. Programmen beskriver istället hur elevens problem i skolan yttrar sig medan elevens behov är

otydliga. Exempel på detta är "mycket frånvaro på kärnämnesdagar, ligger efter med uppgifter i engelska och behöver jobba ikapp" eller "kan enligt /.../branschen inte fortsätta inom /.../yrket". Detta medför i sin tur att åtgärdsprogrammen blir svåra att följa upp och utvärdera. I åtgärdsprogrammen anges inte heller alltid hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Representanter för elevhälsan uppger vidare att skolans arbete med att löpande följa upp och utvärdera åtgärdsprogrammen behöver förbättras, vilket även bekräftas i intervju med rektorn. Bristerna i åtgärdsprogrammen kan, enligt Skolinspektionen, även vara en konsekvens av de oklarheter som finns i skolans arbete med utredningar av särskilt stöd.

Vidare framkommer i intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan att det finns elever som inte har åtgärdsprogram, trots att de behöver särskilt stöd. Detta framgår även av skolans kvalitetsrapport där det står att fler åtgärdsprogram behöver utarbetas. Enligt lärare har exempelvis inte alla elever som riskerar att få betyget Icke Godkänt åtgärdsprogram. Därmed finns det, enligt Skolinspektionen, en risk för att elever i behov av särskilt stöd inte ges det stöd de har rätt till. Detta framkommer även av intervjuer med elever genom att de önskar mer stöd och hjälp samt att elever uppfattar att vissa lärare "är lyhörda" om en elev behöver stöd. I intervjun med rektorn framkommer att skolans lärare har olika förmåga och kunskap när det gäller att upptäcka elevers behov av särskilt stöd och att ge detta stöd. I intervju med elevhälsan framförs också uppfattningar om att elever inte får det särskilda stöd de behöver och att det är lärarbetingat huruvida eleverna vill ha stödet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolans arbete med särskilt stöd brister. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8, 9 §§ skollagen, Lgy11 2.6 Rektorns ansvar /9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Ge lärarna stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Motivering

Rektorn har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller för betygssättning.

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 667) är syftet med bestämmelsen att särskilt markera rektorns ansvar för en rättvis och likvärdig betygssättning. Det innebär att rektorn måste se till att lärarna är förtrodda med regelverket och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Intervjuer med lärare och rektor samt dokumentstudier visar att skolan inte har rutiner och arbetsformer för att säkerställa en likvärdig och rättvis betygssättning. Lärarna ger få exempel på samarbete kring bedömning och betygssättning. Det som nämns är exempelvis samarbete kring betygssättning av elevers projektarbeten. Lärare i karaktärsämnen ger exempel på att de hämtar in uppgifter från handledare som underlag vid bedömning och betygssättning. Exempelen som lyfts rör dock främst elevernas uppträdande och ordningsfrågor. Skolinspektionen får även del av exempel från enstaka yrkesprogram där ett mer systematiskt samarbete med handledare kring bedömning och betygssättning ska påbörjas med utgångspunkt i ämnesplanernas kunskapskrav. Lärare har även deltagit vid enstaka ämnesmöten inom koncernen där betyg och bedömning diskuterats, även om det inte gällt konkreta exempel på bedömningsfrågor. Mötena är inte aktuella längre, enligt lärarna. Det finns inte heller något samarbete med andra skolor kring dessa frågor. Skolinspektionen konstaterar i sammanhanget att flertalet lärare vid Västerås Praktiska Gymnasium saknar ämneskollegor. Även i elevintervjuer framkommer uppfattningar som speglar att skolan inte har säkerställt en likvärdig och rättvis betygssättning. Elever uppger exempelvis att det ibland kan vara oklart för dem på vilka grunder betyg egentligen sätts, "lärarna förklarar inte alltid varför man får ett visst betyg". Det förekommer även uppfattningar som att lärare sätter betyg på närvaron, hur eleven är och om "man tar för sig".

Enligt intervjuade lärare har rektor inte drivit frågor som rör bedömning och betygssättning. Det finns exempelvis inte något forum där rektor tillsammans med lärare är involverad i en analys av och jämförelse mellan resultat på nationella prov och kursbetyg. Det finns således inget systematiskt samarbete inom och mellan ämnen eller program på skolan eller med andra skolor för att kvalitetssäkra betygssättningen. Rektor bekräftar i intervju att arbetet med bedömning och betygssättning behöver utvecklas.

Sammanfattningsvis visar utredningen att lärarna inte får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 34 §, 3 kap. 14 och 17 §§ skollagen, Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektors ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn har god kunskap om det inre arbetet i skolan och särskilt verkar för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.
- Rektorn måste se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.
- Rektorn måste se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete och omsätta resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Det är rektorns ansvar att se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål). Att rektorn har ett särskilt ansvar för skolans resultat och för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen betonas även i läroplanen.

Rektorn uppger i intervjuer att han ännu inte har tillräcklig kunskap om skolans inre arbete och att han inte riktigt vet om verksamheten är inriktad mot de nationella målen. Han uppger även att han inte har utvecklat system för att följa upp det inre arbetet, även om han har identifierat några utvecklingsområden för skolan. Lärarna beskriver att rektorn är engagerad, men de kan inte ge exempel på hur han tar ansvar som pedagogisk ledare och genom beslut, åtgärder eller andra initiativ arbetar för att utveckla utbildningen mot de nationella målen. Enligt lärarna kan det bero på att rektorn är relativt ny. De uttrycker också att rektorn litar på att de arbetar mot målen. Skolinspektionen vill i detta sammanhang hänvisa till vad som tidigare framkommit om att rektorn och lärarna inte klargör tillräckligt för eleverna vilka mål utbildningen har och att lärarna inte heller samverkar med varandra för att nå utbildningens mål och skapa en helhet för eleverna.

Trots att skolan i flera år uppvisat låga resultat i flera avseenden kan lärare inte ge exempel på hur de under ledning av nuvarande eller föregående rektor varit involverade i ett systematiskt kvalitetsarbete med utgångspunkt i dessa resultat. De exempel som framkommer är att lärarna får ta del av alla betyg och att de utifrån detta diskuterar "vad som behöver göras med de elever som har problem". Det finns därmed ingen systematik i att mer generellt analysera sko-

lans resultat och använda dem för att reflektera över och ompröva undervisningen för att åstadkomma förbättrade kunskapsresultat. Bristen på systematisk analys och åtgärder för att utveckla utbildningen märks även i skolans kvalitetsrapport för läsåret 2011/12. Den har upprättats gemensamt av föregående och nuvarande rektor. Där står som enda exempel på åtgärder för förbättring av resultaten är att fler åtgärdsprogram ska skrivas och "F/IG varningar ska delas ut till eleverna".

Intervjuer med lärare, rektorn och representanter för elevhälsa visar vidare att skolans arbete med särskilt stöd inte heller följs upp och utvärderas systematiskt. Likaså framkommer i lärarintervjuer att det inte finns något systematiskt kvalitetsarbete kring bedömning och betygssättning, vilket rektorn också bekräftar. Exempel på detta är att det inte finns något utvecklat system för att åstadkomma likvärdiga bedömningar. Vidare saknas analyser av skillnaderna mellan betyg och resultat på nationella prov samt skillnader i kursbetyg mellan olika program.

Skolinspektionen konstaterar utifrån intervjuer med lärare, rektorn och elever samt genom dokumentstudier att det inte heller bedrivs något kvalitetsarbete på skolövergripande nivå när det gäller elevernas arbetsplatsförlagda del av utbildningen. Även detta är, enligt Skolinspektionen, anmärkningsvärt med tanke på att APU och APL är en så central del av elevernas utbildning samt att många elever dessutom går lärlingsutbildning. Uppföljningen och utvecklingen av denna del i utbildningen är främst beroende av enskilda lärares insatser, och är inte en gemensam angelägenhet i skolans kvalitetsarbete som helhet. Det bristande kvalitetsarbetet i dessa avseenden märks även i skolans kvalitetsrapport. Där saknas i stort sett dokumentation under rubriken "Skolan och yrkeslivet".

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister när det gäller hur rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef, hur rektorn verkar för att utbildningen utvecklas och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 §, 4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Personalkompetens

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämja med en skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Lärare som inte uppfyller kraven enligt skollagen får undantagsvis bedriva undervisning. Det gäller bland annat om det inte finns personer som uppfyller kraven inom huvudmannens organisation.

Vid Västerås Praktiska Gymnasium finns sex lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen. En av dem har inte utbildning för den undervisning som i huvudsak bedrivs. Läraren anställdes 2005 och är utbildad i teknik och matematik och undervisar i Estetisk kommunikation/Estetisk verksamhet och Entreprenörskap.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolan har lärare som inte har utbildning för den undervisning som i huvudsak bedrivs. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 13-15, 17-19 §§ skollagen, 33 § lagen om införande av skollagen

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Se till att eleverna och de som avser att påbörja utbildning ges tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i gymnasieskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 279) anges att adekvat information är en förutsättning för att eleverna ska kunna utnyttja den stora frihet och

de möjligheter till egna val som erbjuds. Det framhålls även att det är huvudmannens ansvar att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Skolinspektionen konstaterar, utifrån intervju med rektorn, att Västerås Praktiska Gymnasium saknar tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning kan tillgodoses.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister när det gäller elevernas tillgång till studie- och yrkesvägledare. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 29 § skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång i utbildningen.

- Se till att elever inte läser kurser som är alternativa till eller överlappar någon eller några av de kurser som ingår i studievägen i övrigt.
- Se till att övervägande delen av utbildningen på gymnasial lärlingsutbildning sker som arbetsplatsförlagt lärande.
- Upprätta utbildningskontrakt för arbetsplatsförlagt lärande inom den gymnasiala lärlingsutbildningen för varje elev, där det anges vilka delar av utbildningen som genomförs på arbetsplatser och omfattningen av dessa delar.
- Besluta om förläggningen av kurser till arbetsplatser och om hur fördelningen av denna förläggning ska göras över läsåren.
- Se till att det upprättas en individuell studieplan för varje elev som motsvarar författningarnas krav.
- Se till att det finns en plan för varje introduktionsprogram som visar utbildningens innehåll.
- Se till att eleverna ges tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

De nationella program som skolan erbjuder måste stå i överensstämmelse med författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning. Enligt gymnasieförordningen får en elev inte som individuellt val, programfördjupning eller utökad program läsa en kurs som är alternativ till eller överlappar någon eller några av de kurser som ingår i studievägen i övrigt.

I de slutbetyg som Skolinspektionen har tagit del av finns kurser som är överlappande. Det gäller kurserna Historia A, 100 poäng och Historia inom försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, 50 poäng. Lärare som undervisat i båda dessa kurser uppger att ungefär 50 procent har minskats i undervisningen i kursen Historia A eftersom motsvarande innehåll ingår i kursen Historia inom lärlingsförsöket. Enligt läraren har denna minskning gjorts med föregående rektors goda minne. I de fall elevers slutbetyg innehåller båda kurserna får eleverna tillgodogöra sig både ett extra betyg och 50 poäng för ett överlappande innehåll.

Enligt skollagen ska gymnasial lärlingsutbildning till övervägande del ske som arbetsplatsförlagt lärande. För de elever som läser sin gymnasiala lärlingsutbildning inom den tidigare försöksverksamheten ska den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen omfatta minst 1250 poäng.

Intervjuer med elever och lärare samt dokumentstudier visar att alla elever på gymnasial lärlingsutbildning inte till övervägande del får sin utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Det bekräftas även av rektorn. Dessutom har skolan inte heller erbjudit arbetsplatsförlagd utbildning som omfattar minst 1250 poäng för elever i försöksverksamhet med lärlingsutbildning. Exempel på detta är att elever inom stylistutbildning uttrycker att det är svårt att få tag på arbetsplatser. Lärare bekräftar svårigheten och menar "de flesta är ute" men inte alla. Rektorn menar att det är svårt överlag att få tag i arbetsplatser speciellt inom hantverksprogrammet frisör och stylist. Skolinspektionen har även tagit del av en sammanställning över samtliga elevers arbetsplatser för vårterminen 2012 när det gäller gymnasial lärlingsutbildning och försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Där går att utläsa att det finns elever som inte har någon arbetsplats den aktuella terminen. Rektorn bekräftar att eleverna inte hade någon arbetsplats då och uttrycker också att berörda elever inte heller kommer få minst hälften av sin utbildning arbetsplatsförlagd. Rektorn kan inte redovisa tydligt om lärlingseleverna i nuvarande årskurs 3 erbjuds minst hälften av sin utbildning som arbetsplatsförlagd utbildning. Han uppger att skolan inte har någon statistik över det och han "tror att el, vvs, lås- och glaseleverna klarar minst hälften av utbildningen på APU:n". Däremot bedömer han att det är svårt att erbjuda alla lärlingselever inom hantverksprogrammet minst hälften av sin utbildning som arbetsplatsförlagd utbildning.

Enligt skollagen ska gymnasial lärlingsutbildning i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser. Rektorn ska, enligt gymnasieförordningen, besluta om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåret ska göras.

Av intervju med rektorn och dokumentstudier framgår att rektorn vid Västerås Praktiska Gymnasium inte har fattat beslut om hela eller delar av kurser ska

förläggas till arbetsplatser och därmed inte heller om hur fördelningen över läsåren ska vara.

Enligt skollagen och förordningen om försöksverksamhet med gymnasialläringsutbildning ska ett utbildningskontrakt upprättas för varje elev och arbetsplats avseende den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. I utbildningskontraktet ska det bland annat anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar.

Utbildningskontrakt upprättas enligt rektorn för alla berörda elever. De kontrakt som Skolinspektionen tagit del av motsvarar dock inte kraven på innehåll. Det framgår inte av kontrakten vilka delar av utbildningen som ska förläggas till arbetsplatsen och därmed inte heller omfattningen av dessa delar.

Intervjuer med rektorn, verksamhetsbesök samt dokumentstudier visar att all undervisning när det gäller inriktning och programfördjupning inom restaurang- och livsmedelsprogrammet bedrivs arbetsplatsförlagt på restauranger. Handledaren är dessutom ansvarig lärare i samtliga aktuella kurser. Eftersom rektorn inte fattat beslut om vilka kurser eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser och inte heller upprättat utbildningskontrakt som är i överensstämmelse med skollagens krav, är det oklart om all utbildning kan ske på de tillgängliga arbetsplatserna. Trots det saknar skolan beredskap för att utbildning vid restaurang- och livsmedelsprogrammet ska kunna förläggas till skolan, i de fall platser för arbetsplatsförlagt lärande av olika skäl inte kan tillhandahållas.

Enligt skollagen ska det för varje elev finnas en individuell studieplan. Av gymnasieförordningen framgår att studieplanen ska innehålla uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser eleven har gjort. Av studieplanen ska det också framgå om eleven följer ett fullständigt, utökat eller reducerat program. Om eleven följer ett utökat program skall det framgå vilka kurser som ingår i elevens fullständiga program och vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av individuella studieplaner och i dessa konstaterat oklarheter och brister. Det finns exempelvis individuella studieplaner för elever i årskurs 3 där det förekommer en blandning av kurser från gamla och nya gymnasieskolan (Gy 11), såsom Sv A och Sv 1. Vidare finns det studieplaner för elever i årskurs 3 med fullständigt program där endast en kurs (100 poäng) är avslutad och samtliga övriga kurser är pågående eller planerade kurser, trots att knappt två terminer kvarstår av utbildningen. Därmed finns det en stor risk för att huvudman och rektor inte har planerat och organiserat elevernas utbildning så att de hinner fullfölja den på tre år. Skolinspektionen vill i detta sammanhang även poängtera den påtagliga oro som elever i årskurs 3 ger uttryck för i intervjuer och samtal när det gäller planeringen av deras ut-

bildning. Flera elever är inte säkra på om de kommer hinna med de kurser som ingår i utbildningen så att de "får ihop" 2500 poäng och får ut sina slutbetyg. Elever uttrycker vidare i intervjuer att de inte är säkra på om de har en individuell studieplan. Rektorn menar dock att individuella studieplaner finns för samtliga elever.

Av skollagen framgår att utbildningen på varje introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen.

Skolinspektionen konstaterar att det saknas planer för utbildningen för de elever som går introduktionsprogram vid Västerås Praktiska Gymnasium. Skolan har enbart redovisat generella mallar för sådana planer, där huvudmannen främst utifrån lagtext har angett vad som ska stå under olika rubriker.

Enligt skollagen ska elever i gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s 284) en gemensam ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid Västerås Praktiska gymnasium finns ett litet rum benämnt bibliotek. Det är knapphändigt utrustat med skönlitteratur och lite facklitteratur. Bokbeståndet är inte ordnat i ett register. I elevintervjuer framkommer uppfattningar som att skolan inte har något bibliotek och att rummet egentligen inte används. I verksamhetsredogörelsen uppger rektorn att skolan har ett samarbete med det närbelägna kommunbiblioteket. De elever Skolinspektionen talar med har dock ingen erfarenhet av att kommunbiblioteket används i undervisningen, bortsett från något enstaka exempel.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns många brister i innehållet och omfattningen av den utbildningen som ges vid skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 36 §, 16 kap. 11, 11 a §§, 16 §, 25 §, 17 kap. 7 § skollagen, 1 kap. 7 §, 4 kap. 8, 12-13 §§ gymnasieförordningen/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med 1 kap. 12 § 1992 års gymnasieförordning samt 8 - 9, 12 §§ förordningen om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning.

På Skolinspektionens vägnar

Kjell Hedwall
Avdelningschef

Åsa Rehnberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn hos alla huvudmän för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om kommun/huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer **måluppfyllelsen** inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**. För fristående huvudmän granskas dessutom huvudmannaskap och godkännande.

För fristående skolor genomförs en tillsyn som är sammanhållen. Detta innebär att fristående skolor inom samma utbildningsföretag, oavsett geografisk hemvist, besöks under en viss period. Denna tillsyn rör enbart utbildningsföretag med två eller fler skolor.

Tillsynsplanen för dessa utbildningsföretag finns publicerad på Skolinspektionens hemsida.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag, i valda delar, för åk 3 är utgångspunkt för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

När hänvisning görs till 9 kap. 8 § 1985 års skollag är det bestämmelsens lydelse före den 1 mars 2010 som avses. I de fall hänvisningar görs till 2 kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet avses dess lydelse före den 1 februari 2011, om inte annat särskilt anges. I ärendet tillämpas gymnasieförordning (1992:394), om inte annat särskilt anges.

Av beslut om förklaring om rätt till bidrag till skolan framgår att skolan ska följa 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Det innebär att bindande föreskrifter i läroplanen kan läggas till grund för Skolinspektionens beslut.

Tillsynen av fristående gymnasieskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Varje huvudman får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan utan i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och att lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits på skolan inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).